

Če pomislim, kateri slovenski književniki so krepko preseгли svoj čas in tedanjo raven slovenske književnosti dvignili na evropsko raven, takoj pomislim na Franceta Prešerna iz časa romantike, torej prva polovica 19. stoletja, Ivana Cankarja iz časa slovenske nove romantike oziroma slovenske moderne (govorim seveda o drugi polovici 19. stoletja) ter na Srečka Kosovelja iz obdobja med dvema vojnama. Zakaj lahko torej za te tri pisce trdimo, da imajo velik pomen v slovenski književnosti?

Že France Prešeren je pisal izredno napredno za svoj čas, saj je namesto preprostih, ljudskih pesmi pisal zapletene sonete, gazele in druge romantične oblike s čisto romantično tematiko, pri Prešernu je bila to domovina, ljubezen do pisanja in ljubezen do Julije. Tako je raven slovenske književnosti resnično dvignil in jo pravzaprav postavil ob bok evropski, ki je tudi doživljala razcvet romantike. Prav tako je Ivan Cankar s svojimi deli razvil književnost od romantike (Romantične duše) do realizma (Hlapci, Hlapec Jernej in njegova pravica) in še nadalje do simbolizma (Kostanj posebne sorte).

Tudi Srečko Kosovel gre skozi tri obdobja. V prvem obdobju je še močno pod vplivom impresionizma, še posebej pod vplivom Murna, torej projecira svoja čustva v impresije, slika zvočno-na primer v pesmi Slutnja z vokalom l, velik poudarek daje na estetsko vlogo, ki je resnično izredna, kar dokazuje tudi dejstvo, da ga priznavajo celo Francozi po prevodu nekega njihovega sonarodnjaka, ki je študiral pri nas, uporablja bivanjsko tematiko, balado, izkazuje slutnjo smrti, celo neke vrste preganjavico, veliko žalost, vendar pri vsem tem še zmeraj ohranja veliko estetsko vrednost, ki pa dobi drugačen pomen v njegovem naslednjem obdobju, ekspresionizmu.

Tu pa Srečko Kosovel zunanji svet spreminja pod vplivom čustev, njegov svet je poln nasprotij (belo-črno, večer-jutro, tiha, zelena priroda-rdeče, žgoče sonce), svet je popačen, poln grotesk. V tem obdobju je izredno močna ideja nastanka novega človeka in prenehanja obstajanja trenutnega, saj Kosovel pod tem vplivom napiše Ekstazo smrti in predstavi svoj pogled skoznjo. Motivi so v tem obdobju zelo posplošeni-smrt ljudstva, ponovno zavzetje narave. Prav tako je predstavljena apokalipsa kot edina rešitev. Vse to stopnjuje še naprej, saj razvije književnost še v konstruktivistično.

Tu pa pesmi izgubijo stalno obliko, polne so simbolov (A, B < 1, 2, 3), živalskih krikov (Pif, pif, pif), ironije in sarkazma do takratnega človeka. Spet je izražena želja po novem človeku, grajena je na nasprotjih, na primer o ljudeh, ki razpravljajo o idealih in ljudeh, ki te ideale kršijo in obešajo soljudi. Primer Kosovelove pesmi iz tega obdobja je Kons.5, pa tudi Pesem št.X. Kos označuje Kosovelov konstruktivizem kot presežek tedanjega časa in vstop v novo obdobje, ki pa ni bilo nadaljevano, saj so Kosovelove pesmi dolgo ostale neobjavljene, pa tudi po njegovi smrti se je književnost razvila v drugo smer.

Sam se ne strinjam s Kosom, saj se mi zdi, da je Kosovelova ideja in stil pisanja še vedno izražena v modernističnih in postmodernističnih delih, še posebej se da razbrati nekatere konstruktivistične elemente v

Šalamunovih pesmih, pa tudi v Zlobčevih (Sonce, sonce, sonce-kot ruda v razbeljeni peči v njem sproščam se svojih oblik-to lahko razumemo tudi kot željo po novem človeku, nastanku novega etosa) in drugih. Kosovel je imel vsekakor velik vpliv tudi na njih.

In ravno zato mu lahko priznamo neposredno in posredno veliko vlogo v slovenski književnosti. Neposredno zato, ker je razvil slovensko književnost vse do konstruktivizma, neposredno pa tudi, ker je vplival na avtorje, ki so prihajali za njim in so uporabljali (in še vedno uporabljajo) tudi nekaj njegovih slogovnih značilnosti, ki tudi krojijo današnjo poezijo.